

Vabariigi Valitsuse määruse
"Muraste looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri" eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 alusel ja kooskõlas § 11 lõikega 1 on Vabariigi Valitsusel õigus võtta alla kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord.

Muraste looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla Põhja-Eesti paekalda, paekalda jalamil kasvava pangametsa, soostuva metsa, loodusmetsa ning sealsete kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks. Moodustatakse uus kaitseala.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Harjumaa Keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Tiina Napp ja spetsialist Elle Valtna, eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, „Looduskaitseadusele“ vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust kontrollis Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse loodusbüroo juhataja Taimo Aasma (tel 673 7563). Eelnõu keeletoimetaja oli Keskkonnaministeeriumi haldusosakonna spetsialist Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna jurist Hannes Mädo (tel 6260 725)

2. Eelnõu sisu

Muraste looduskaitseala eesmärk on Põhja-Eesti paekalda ja pangametsa ning Euroopa nõukogu direktiivi 1992/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) I lisas nimetatud elupaigatüüpide – hallide luidete (2130*– sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale I, kusjuures tärniga on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid), lubjakivipaljandite (8210), vanade loodusmetsade (9010*), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) kaitse.

Muraste looduskaitseala on määratud tervikuna sihtkaitsevööndiks. Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik kaitseala kaitseväärtuste säilimise tagamiseks. Kaitseala metsatüüpide kaitset ei oleks võimalik tagada, kui kaitseala kuuluks majandatavasse vööndisse.

Kaitse-eeskirjaga on inimestel lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Kaitsealal on lubatud jahipidamine. Telkimine ja lõkketegemine on lubatud ainult selleks määratud ja tähistatud paikades. Rohkem kui 25 osavõtjaga rahvaürituse korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohas. Sõidukiga sõitmine kaitsealal on lubatud teedel ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, selle kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning valitsemisega seotud töödel. Kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul on lubatud maaparandussüsteemide hooldamine, teede ja kommunikatsioonide hooldamine, Tilgu tee rekonstrueerimine, rajatiste püstitamine kaitseala tarbeks ja nende hooldustööd, puude raie vaadete avamiseks.

Kaitsealal on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja adru varumine.

Kaitseala valitseja nõusolekuta ei ole lubatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoimingud, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi ning anda ehitusluba.

Kaitsealal ei ole ujuvvahendiga sõitmiseks ja kalapüügiks sobivaid veekogusid,

poollooduslike kooslusi ega kasva pilliroog. Seetõttu pole nimetatud objektidega seotud tegevust kaitse-eeskirjas eraldi käsitletud. Kaitsealale ei jää õuemaad.

Kaitseala tüüp on looduskaitseala, kuna kaitseala kaitse-eesmärk on koosluste ja elupaikade kaitse.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitse-eeskirja tsoneeringu ja kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitseréžiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Muraste looduskaitseala pindala on 140,5 ha, sellest 85,4 ha on riigimetsamaad ning ligikaudu 0,5ha eramaad.

3. Maaomanike seisukohad

Kaitse-eeskirja avalik väljapanek kestis Harku vallas ja Harjumaa keskkonnateenistuses 20. detsembrist 3. jaanuarini 2005. Avaliku väljapaneku toimumisest teatati ajalehtedes „Postimees” ja „Harjumaa Teataja” ning internetilehel www.ametlikudteadaanded.ee. Avaliku väljapaneku käigus arvamusi ei laekunud. Kaitseala moodustamise asjus avalikku koosolekut ei toimunud, sest eramaa ja erahuvi puudumise tõttu tegi Harjumaa keskkonnateenistus ettepaneku jätta avalik arutelu korraldamata.

Muraste looduskaitseala territooriumile jääb terves ulatuses Keila metskonna maaüksus nr 4 (katastritunnusega 19801:001:0138). Kuna kaitseala lõunapiir kulgeb mööda Põhja-Eesti paekalda nõlva, ulatub eramaadest kaitsealale viis maaüksust, mille pindala on kokku tuhatkond ruutmeetrit. „Looduskaitseaduse“ § 9 kohase kaitse alla võtmise menetluse käigus teavitati nelja kaitsealal paikneva kinnisasja omanikku ja RMK Keila metskonda tähtkirjaga. Kirjad sisaldasid teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanik on kaitse-eeskirja kooskõlastanud. Arvamust avaldas üks maaomanik, kes ei olnud kaitseala moodustamise vastu (Maxor Kinnisvara OÜ kiri 31.12.2004), ning RMK Keila metskond, kes toetas kaitseala moodustamist (kiri 31.12.2004 nr 3-1.1/111). Mitmeid ettepanekuid kaitse-eeskirja osas esitas Harku vallavalitsus. Ettepanekut jätta kaitsealast välja Tilgu tee moodustatav kinnistu ei ole eeskirjas arvestatud, kuna kinnistu hõlmab umbes 6–8 hektarit, sh ala kus paiknevad väärtuslikud elupaigad. Kaitse-eeskirja sisu osas esitatud ettepanekud on osaliselt arvesse võetud (nt see, et kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul on lubatud maaparandussüsteemide, teede ja tehnovõrkude hooldamine ning Tilgu tee rekonstrueerimine).

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Muraste looduskaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseaduses” esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige Euroopa nõukogu direktiivile 1992/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Muraste looduskaitsealale jääv ala on Vabariigi Valitsuse 2004. a 05. augusti korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" punkti 2 alapunkti 214 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade

eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust.

Määruse jõustumine ei too kaasa uute organisatsioonide moodustamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub “Riigi Teataja seaduse” § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu koostöölastamine

Muraste looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu kohta on esitanud arvamuse Harku vald (kiri 03.01.2005 nr 10.5.5/4108).

Villu Reiljan
Keskkonnaminister

Allan Gromov
Rahvusvahelise koostöö asekancler
kancleri ülesannetes